

Краток документ за јавни политики бр.17/2018

-

Зацврстување на политичкиот дијалог во пресрет на преговорите на Македонија за членство во ЕУ

Автори: Ненад Марковиќ и Зоран Нечев

-

Септември 2018

Гледиштата изразени во овој краток документ за јавни политики се на авторите и не нужно ги одразуваат гледиштата на Фондацијата Конрад Аденауер и Институтот за демократија “Социетас Цивилис” - Скопје.

Импресум

Наслов: Зацврстување на политичкиот дијалог во пресрет на преговорите на Македонија за членство во ЕУ

Издавач: Фондација Конрад Аденауер во Република Македонија
Институт за демократија
„Социетас Цивилис“ - Скопје

Автори: Ненад Марковиќ и Зоран Нечев

Превод: Јана Илиевска

Дизајн: Дејан Кузмановски

Публикацијата може бесплатно да се преземе на:

<http://www.kas.de/mazedonien/mk>

<http://www.idscs.org.mk>

Вовед

Собранието игра и ќе игра важна политичка и надзорна улога во процесот на пристапување на Македонија во ЕУ. Сите парламентарни политички партии се изјаснуваат дека го поддржуваат процесот на пристапување во ЕУ, а со тоа на Владата ѝ даваат политичка поддршка во спроведувањето на реформите поврзани со ЕУ. Во 2017 година, како дел од Планот за реформи 3-6-9, Собранието донесе „Декларација за забрзување на реформите и процесите на интеграција за влез во ЕУ и НАТО.“¹ Како и со другите слични декларации донесени во минатото, пратениците ја потврдуваат својата консензуална и непартиска посветеност кон стратешките политички цели на земјата. Сепак, има многу нови но и постари примери кога Собранието не успеало да го обезбеди неопходниот поттик за пристапниот процес.

Спротивно на тоа, законодавното тело често го нарушуваше, па дури и го блокираше процесот за донесување на законодавството поврзано со ЕУ поради политички или други причини.

Политичката практика на македонската сцена, во ситуации кога се појавуваат политички проблематични прашања, обично се движи во два правци: целосно блокирање на институциите на системот преку кои треба да се надминат политичките спорови, и зависност од чинителите од меѓународната заедница за посредување и олеснување при донесување на решението. Во многу случаи, овие кризи се карактеризираат со неспособност на локалните политички чинители да постигнат договор без помош на ЕУ и/или САД кои исто така се јавуваат како гаранти за решенијата кои би се постигнале.

¹ Собрание на Република Македонија, „Декларација за забрзување на реформските и интегративните процеси за зачленување на Република Македонија во Европската Унија и НАТО,” Службен весник на Република Македонија бр. 192/17, 2017, <http://www.slvesnik.com.mk/issues/300aa13482774c7095e852d883592864.pdf>

Вообичаено, институционалната криза започнува со бојкот на Собранието од страна на еден од незадоволните политички чинители, по што меѓународната заедница е поканета да се вклучи. Во 10 парламентарни состави од независноста на Македонија, имало 12 бојкоти на Собранието од страна на различни политички партии.

Процесот на хармонизација на националното законодавство со она на ЕУ е огромна задача, особено откако ќе започнат пристапните преговори. Оваа атмосфера може да предизвика кризи и бојкот од страна на незадоволните чинители. Нашето тврдење е дека Собранието, во поголемиот број од случаите, ќе обезбеди само политичка поддршка со тоа што ќе гласа позитивно, без подлабоко да навлезе во анализата на нивото или квалитетот на усогласувањето. Ваквото однесување е спротивно на неговата контролна улога врз предлозите за законски решенија предложени од Владата. Во овој контекст, многу

прашања кои потекнуваат од процесот на хармонизација треба да се решат во најбрзо време, ако се има предвид дека најоптимистичката проекција за завршување на преговорите е пет до седум години. Оваа временска рамка е во согласност со европската перспектива која им се нуди на земјите од Западен Балкан за 2025 година.² Во својата суштина, процесот на хармонизација значително ќе го скрати процесот на јавна дебата околу многу прашања, поради тоа што тие се и многу технички и многу ригорозни во своите барања.

Преку анализирање на формалниот и неформалниот политички дијалог во Македонија, односно во Собранието и преку лидерските средби и средбите на партиските раководства, овој краток документ ги истражува начините кои можат да доведат до зацврстување на политичкиот дијалог со цел навремено донесување на законодавството поврзано со ЕУ во пресрет на започнувањето на пристапните преговори.

---

² European Commission "A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans", 2017, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf (Пристапено на 11-ти септември 2018).

Политички застој

Честите застои во политичкиот процес на земјите од Југоисточна Европа станаа дел од политичкиот фолклор. Македонија не е исклучок.

Неможноста на домашните политички чинители да пронајдат ендогени решенија за политичките проблеми во земјата се појавија набрзо по прогласувањето на независност на земјата од Југославија. Првата голема политичка криза се случи во 1994 година, кога две политички партии, ВМРО-ДПМНЕ и Демократската партија ги бојкотираа парламентарните избори по првиот круг, врз основа на обвинувања за наводна изборна измама. Кризата не беше ефективно решена, а Собранието на Република Македонија четири години своите седници ги одржуваше без ефективна опозиција. Следната голема криза се случи во текот на конфликтот во 2001 година кога конфликтот меѓу македонската Влада и етничките

албански бунтовници кулминираше со Охридскиот рамковен договор. Договорот беше потпомогнат од меѓународната заедница (главно од САД и ЕУ) и ова беше поводот за воведување на најефективниот од сите, и од тогаш незаменливиот, политички модалитет за решавање на политичките кризи - *лидерски средби*. Оттогаш, овој модалитет се користи како фундаментален во решавањето на политичките кризи, а беше применет во идните политички кризи во 2004, 2007 и 2015 година.

Следната политичка криза, проблематичната територијална реорганизација во 2004, укажа на кревок меѓуетнички мир и сеуште присутен етнички натпревар, кога станува збор за локалната самоуправа и одредувањето на границите на општините. Неколку политички фактори во земјата, предводени од ВМРО-ДПМНЕ, организираа референдум против новопредложената територијална организација со образложение дека албанската

заедница во одредени области од земјата има големи придобивки (на пример Кичево и Струга) и дека е направена манипулација со изборните единици за да се задоволат апетитите на албанските политички партии. Референдумот беше неуспешен, со тоа што владејачката СДСМ силно се залагаше за бојкот. Предложената организација на територијата подоцна беше усвоена и е на сила, и сè уште предизвикува етнички тензии во етнички мешаните области во југозападна Македонија. Слична криза се случи во 2007 година со т.н. Мајски договор, каде што победникот на изборите во македонскиот етнички блок (ВМРО-ДПМНЕ) не формираше коалиција со победникот од албанскиот етнички блок по изборите од 2006 година (ДУИ). Наместо тоа, формираше коалиција со ДПА, партијата што не го доби мнозинството гласови од етничките Албанци во земјата. Со оглед на тоа што ова создаде критични меѓуетнички тензии, меѓународната заедница уште еднаш беше посредник

на договор меѓу лидерите на ВМРО-ДПМНЕ и ДУИ, кој народски беше познат како Мајски договор, но сепак, никогаш не стана формален документ. Ова доведе до коалиција меѓу двете партии по изборите во 2008 година и меѓународната заедница уште еднаш успеа да го смири политичкиот немир преку лидерските средби, што, за жал, беше само привремена појава.

Дополнително на тоа, најнеодамнешниот пример за Пржинскиот процес што се случи меѓу 2015 и 2017 година, предвиден како политичко решение со цел да се реши најдлабоката политичка криза во историјата на Македонија од конфликтот во 2001 година, покажа дека состојбите не се смениле премногу во врска со начинот на размислување на политичките чинители. Корените на кризата лежат во парламентарните избори одржани во април, 2014 година, на кои конзервативната ВМРО-ДПМНЕ доминираше во Собранието во однос на добиениот број пратенички места,

додека опозициската СДСМ не само што имаше разочарувачки резултати на изборите, туку исто така одби да ги прифати резултатите обвинувајќи ја Владата за нефер и неслободни избори. Сепак, вистинскиот почеток на кризата се случи кога лидерот на опозициската партија, СДСМ, Зоран Заев, почна јавно да објавува прислушувани аудио материјали од владини претставници и службеници на почетокот на 2015 година, укажувајќи на криминални активности, изборни измами и влијание врз судството и медиумите. Ова предизвика бес кај јавноста и масовни демонстрации на улиците во неколку градови во Македонија, а меѓународната заедница веднаш реагираше со тоа што се обиде да посредува во политичкиот процес во земјата кој веднаш влезе во политички ќорсокак.

Развојот на настаните во текот на Пржинскиот процес (по што следеше и Пржинскиот процес 2) доведе до сериозно вклучување на

меѓународната заедница. ЕУ дури и назначи посебен медијатор чија задача беше да врши медијација меѓу спротивставените политички партии. Договорот беше поддржан и потпишан во резиденцијата на амбасадорот на ЕУ, лоцирана во населбата Пржино, а предвидуваше одржување на слободни и фер избори во април 2016 година, враќање на опозицијата во Собранието, формирање на комисија за прислушваните материјали, како и предавање на прислушваните материјали во Јавното обвинителство од страна на опозицијата.³

Постигнувањето на договорот беше долготраен процес, на кој му претходеа голем број лидерски средби и средби на партиските раководства со посредство на меѓународната заедница, и со директна вклученост на Амбасадата на САД во Скопје, па дури и вклученост на тројца европатеници кои директно работеа со членови на партиите - Иво Вајгл (група АЛДЕ), Едуард Кукан (група ЕПП) и Ричард Ховит (група ПЕС). Во

---

³ За повеќе информации види Krasniqi, Vjolca et al. "Leaders' Meetings – When Formal Decision Making Does Not Work" – an upcoming study on leaders' meetings based on the results of the H2020 project "INFORM: Closing the Gap between Formal and Informal Intuitions in the Balkans" <http://www.formal-informal.eu/research-papers.html>.

текот на пржинскиот процес стана јасна улогата на претставниците од ЕУ и од САД, со оглед на тоа што процесот се разликуваше од воспоставената политика на “морков и стап”. За прв пат, ЕУ имаше доминантна улога во процесот, а САД го поддржуваше процесот, што се гледа од подлабокото ниво на вклученост на ЕУ во Пржинскиот процес кое не се сведува само на медијација, туку и на вршење притисок врз политичките чинители преку директен политички притисок со примена на својот политички капитал. Последиците од процесот за жал беа насилни, со тоа што предвидените избори наместо во април 2016 година, се одржаа во декември, 2016 година, додека конзервативната ВМРО-ДПМНЕ ги доби изборите со мала разлика од два пратеника (51 севкупно). Сепак, ова не беше доволно за формирање на владино мнозинство (минимум 61 пратеник) поради фактот што ВМРО-ДПМНЕ повеќе не можеше да пронајде албански партнер за да формира влада. Мандатот заврши во рацете на лидерот на СДСМ, Зоран Заев, кој го собра потребното мнозинство за

формирање на нова влада со ДУИ. Ова предизвика бес кај поддржувачите на ВМРО-ДПМНЕ што ескалираше со протести, а подоцна и со насилен упад во Собранието на 27 април 2017 година при изборот на Талат Џафери од ДУИ за нов претседател на Собранието. Сепак, политичката криза се реши со конечното формирање на владата во мај 2017 година, но останаа ненадминливи разлики меѓу политичките блокови во земјата. Она што во суштина претставува *genus proximus* за сите политички кризи, како и за Пржинскиот процес, е сушност суштински дефицит на демократијата во Македонија - институционалниот застој, зависност од чинителите од меѓународната заедница и недостаток на доволен политички дијалог меѓу политичките партии во земјата. Последните настани во политичкиот дијалог во земјата укажуваат на поместување во позитивна насока и подобрување во политичкиот дијалог. Имено, иако се јавно во конфликт, најголемите политички партии во земјата учествуваат на лидерски средби што се одржуваат зад

затворени врати и подалеку од очите на јавноста, во однос на идните реформи во земјата, како и во однос на идниот референдум за Договорот со Грција за тридеценискиот спор за името.

Со променлив успех, политичките партии се вклучуваат во политички дијалог пред избувнување на нова политичка криза во земјата, што укажува на првични напори да се спречат политичките проблеми, наместо да се контролира штетата што би настанала подоцна. Успехот на овие напори допрва ќе биде ставен на тест со приближувањето на референдумот кон крајот на септември 2018 година.

Ако се негува на правилен начин, ова неодамнешно однесување на сите политички партии може да доведе до нешто што е водечка практика, стандарден изговор што ќе обезбеди повеќепартиски консензус за клучните прашања поврзани со процесот за влез во ЕУ, а и ќе се надмине традиционалниот бојкот на Собранието и пречките во процесот на усогласување. Ова исто така ќе го покаже и капацитетот на Македонија

за задоволување на основните критериумите за членство со тоа што ќе постигне стабилност на институциите што гарантираат демократија и владеење на правото.

Неформални политики

Историјата на политичките процеси во Македонија, уште од нејзината независност во 1991 година, укажува на критична улога на меѓународните чинители, особено ЕУ и САД, во решавањето на константните политички кризи. Еден од фундаменталните модалитети кои се користат за надминување на политичката безизлезност во македонската политика се т.н. „лидерски средби“ кои може да се дефинираат како „практика на преговарање меѓу лидерите на големите политички партии кои се одржуваат надвор од рамката на формалните институции при што се постигнува договор за политички

спорните прашања.⁴ Во ситуации каде што се вклучени делегираните претставници на партиските лидери, овој формат исто така може да се нарече и „средби на партиските раководства“.⁵ И во двата случаи главните елементи се домашните политички чинители, политички спорното прашање што води до ќорсокак, чинителите од меѓународната заедница кои делуваат како „неформални брокери“ што значи дека или тие имаат водечка улога на медијатори, или на олеснувачи на политичкиот дијалог и на политичките решенија. Овие решенија подоцна се канализираат преку законодавството или договорената политичка и правна активност на домашните политички елити што води до привремена нормализација на политичките процеси во земјата. Ваквите случаи на користење на лидерските средби се чести во македонската политичка историја, вклучувајќи го Охридскиот рамковен договор од 2001 година,

Законот за територијална организација од 2004 година, Мајскиот договор од 2007 година, и последно, Пржинскиот процес од 2015-2017 година.

Повикувањето на лидерски средби или на средби на политичките раководства во решавањето на политичките проблеми потекнува од неспособноста на ендегените политички чинители да изнајдат соодветни институционални решенија за политичките предизвици што во голема мера ја дели политичката сцена на етничка или идеолошка основа. Во ваквите случаи политичките партии се потпираат на чинителите од меѓународната заедница за политички решенија, кои ја користат нивната моќ за мотивирање, па дури и во некои случаи, за присилување на политичките чинители на компромис. Поголемиот дел од гореспомнатите политички кризи во Македонија (со можен исклучок на Пржинскиот процес) беа решени преку модалитетот на политика на „морков и стап“⁶, каде

---

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Ilevski, Zoran et al., the Role of the European Union in Democratization and Ethnic Conflict Management in the Republic of Macedonia. (Skopje/Fribourg: Regional Research Promotion Programme, 2011), <http://www.rppp-westernbalkans.net/dms/downloads/Library/Research-Results/Macedonia/European-Union-in-the-democratic-consolidation/European%20Union%20in%20the%20democratic%20consolidation.pdf> (Пристапено на 19-ти август 2018).

што САД наметна директен политички притисок врз политичките чинители, а ЕУ ги поттикнува политичките чинители преку убедување за напредок на процесот за пристапување кон ЕУ и конкретни материјални придобивки. Европската унија ја користи својата пасивна и активна моќ⁷ за да предизвика бихејвиорални и институционални приспособувања и промени во домашниот политички систем што од една страна значи дека станува референтна точка за демократизација на земјите од ЈИЕ (пасивна моќ), а од друга страна значи дека ги привлекува чинителите поради значителните придобивки за земјите што произлегуваат од членството во ЕУ (активна моќ).

Неформалната природа на лидерските средби/средбите на партиските раководства има и позитивни и негативни страни, со тоа што тие се моќна алатка за решавање на политичките предизвици поради

природата на истите. Освен тоа што не се дел од институционалниот поредок на земјата, негативните ефекти на лидерските средби се појавуваат во три различни сфери.⁹ Првата е поврзана со нивната улога, односно со фактот дека тие ги заменуваат формалните институции на државата. Ова, само по себе, не е негативен аспект, ако се земат предвид ефектите од овој формат, но, подолгорочно и во случај на континуирано применување, што е случај, создава долгорочна зависност од чинителите од меѓународната заедница, при што можноста на домашните политички елити да постигнат витални политички решенија е оневозможена. Политичките чинители стануваат пасивни во обидите да постигнат договор, секогаш сметајќи на надворешна интервенција за решавање на политичките кризи. Вториот негативен ефект се однесува на прифаќањето на решенијата донесени во рамките на лидерските средби, што значи дека политичките партии

⁷ Vachudova, Milada Anna, *The Leverage of International Institutions on Democratizing States: Eastern Europe and the European Union*, (Florence: Robert Schuman Center for Advanced Studies, 2001): 4. http://cadmus.eui.eu/bitstream/id/1578/01_33.pdf/ (пристапено на 19-ти август 2018).

⁸ Ibid.

⁹ За повеќе детали Ве молиме видете: Markovikj, Nenad & Damjanovski, Ivan. "EU's Democracy Promotion meets Informal Politics: the Case of Leaders' Meetings in the Republic of Macedonia" – in one of the upcoming special issues of the REGION journal on informality. [Please follow https://slavica.indiana.edu/journalListings/region](https://slavica.indiana.edu/journalListings/region).

повеќе би сакале да манипулираат со прифатените точки врз основа на реакциите од јавноста, отколку целосно да ги усвојат и поддржат договорените точки (случајот на Мајскиот договор од 2007 година е повеќе од јасен пример). Ова често ги саботира договорените процеси и создава дополнителна збунетост кај јавното мислење за тоа што точно било договорено и како тоа треба да се протолкува, а понатаму и да се спроведе. Третиот негативен ефект се однесува на уставноста на договорените решенија, како што беше случајот со Мајскиот договор, Законот за јазици (и двете верзии од 2008 и 2018 година), формирањето на Специјалното јавно обвинителство во текот на Пржинскиот процес, итн. Сепак, академските и политичките кругови немаат консензус кога станува збор за прашањата за уставноста во проблематичните области. Дополнителен негативен ефект од лидерските средби е тоа што често има недостаток на транспарентност во процесот, па процесот се сведува само на неколку личности кои одлучуваат

во формат што често не дозволува споделување на информациите, барем не со јавноста.

Од позитивна гледна точка, лидерските средби се доста ефективен и ефикасен модалитет за постигнување на политички решенија во турбулентни времиња за државата. Поддржани и олеснати од меѓународните чинители, лидерските средби во одредени прилики се покажале како единствениот можен модалитет преку кои може да се постигне политичко решение. Иако оваа неформална практика ги заобиколува формалните институции (обично Собранието, а понекогаш дури и судството/ јавното обвинителство), често нефункционалната институционална структура не нуди алтернативни решенија. Во овој поглед, краткорочно, лидерските средби нудат ефективно решение, особено ако ефектот се мери преку перспективата за постигнување политичко решение. Самата слабост на лидерските средби, врзана за заобиколување на

институционалниот систем на земјата, истовремено е и предност во поглед на нивната ефикасност. Дополнително на тоа, лидерските средби често се единствениот модалитет преку кој може да се примени директен политички притисок врз домашните политички елити, како и да се постават соодветни граници во однесувањето на политичките елити, во зависност од контекстот (што не би се случило во отсуство на овој неформален механизам).

Позитивните и негативните страни на лидерските средби се особено важни во процесот на усогласување на домашното законодавство со правото на ЕУ. Процесот на усогласување, претставен преку поглавјата на европското законодавство, претставува доста обемен збир на директиви, регулативи и одлуки, што служат како референтна основа кон која сите домашни регулативи треба да се синхронизираат. Ако се земе предвид ограничениот капацитет на домашната административна и политичка

структура, не е тешко да се предвиди дека процесот, штом започнат преговорите за пристапување, ќе биде доста предизвикувачки и компликуван.

Во ваква политичка поставеност, лидерските средби може да се користат како многу корисна алатка за забрзување на процесот на усогласување и подготовка на легислативата, особено кога ќе се јават политички осетливи прашања. Сепак, мора да се земе предвид една клучна разлика кога зборуваме за самата природа на лидерските средби. Додека лидерските средби во минатото традиционално се користеа како механизам за „контрола на штетата“, во време на политички кризи тие мора да преминат во „превентивен“ механизам. Ова значи дека лидерските средби мора да се користат во процесот на усогласување на законодавството како превентивен механизам каде што политичките лидери (и раководства) ќе постигнат согласност за одредени политички теми и прашања кои, во спротивно, би предизвикувале

политички разлики и потенцијални спорови. Дополнително на тоа, лидерските средби се соодветен модалитет за забрзување на процесот и се докажале во минатото како ефективни и ефикасни, и покрај негативните карактеристики што тие ги имаат во начинот на функционирање.

Во пристапниот процес, Македонија активно ги презема нормите на ЕУ и како земја напредува кон членство, а процесот на усогласување ќе добие поголем интензитет што конечно ќе доведе до целосно усогласување со законодавството на ЕУ. За некои легислативни акти ќе бидат потребни дискусии и постигнување консензус меѓу политичките партии и различните засегнати страни од граѓанското општество, додека, за други, тие ќе треба целосно да бидат усвоени.

Заклучок

Политичкиот дијалог е една од слабите точки на македонската демократија уште од нејзината независност. Голем број случаи покажале дека постигнувањето решение не е возможно без сериозна интервенција од страна на меѓународната заедница. Ова доведе до појава на неформални политички механизми за олеснување на политичкиот дијалог, кои, од една страна се појавија надвор од институционалната поставеност на државата, а од друга страна се ефективни, ефикасни, и понекогаш се и единствениот изводлив модалитет за решавање на политичките застои и кризи.

Во пресрет на отпочнувањето на преговорите за членство во ЕУ и зголеменото темпо на процесот на усогласување, средбите на раководствата може да послужат за

постигнување на минимален политички консензус за политички осетливите прашања, особено во поглавјата за владеење на правото. Ако оваа практика успешно се повтори неколку пати, таа може да стане најдобрата практика која ќе го забрза процесот на усогласување, ќе спречи појава на политички кризи и ќе обезбеди јасни докази за демократскиот капацитет на земјата да се справи со предизвиците што ги носи процесот. Процесот на пристапување кон ЕУ може да се користи за да се промени природата на средбите на политичките раководства сведена на „контрола на штета“ во „превентивен“ механизам кој ќе овозможи додадена вредност на процесот без да се потиснат воспоставените институционални механизми.

Информации за КАС

Слобода, правда и солидарност се основните начела врз кои почива работата на фондацијата Конрад Аденауер Штифтунг (КАС). КАС е политичка фондација тесно поврзана со Христијанската Демократска Унија на Германија (ЦДУ). Ние работиме на образовни програми за општеството и соработуваме со владини институции, политички партии, граѓански организации и избрани елити, градејќи силни партнерства. Заедно со нашите партнери даваме придонес кон создавањето на меѓународен поредок, кој овозможува секоја земја да се развива во духот на слободата и својата одговорност.

Контакт податоци за КАС

Адреса: ул. Ристо Равановски бр.8,
1000 Скопје.
Телефонски број/факс: +389 2 321 70 75
+389 23 21 70 76,
електронска пошта: Skopje@kas.de

Информации за ИДСЦС

ИДСЦС е граѓанска тинк тенк организација која го истражува развојот на доброто управување, владеењето на правото и европските интеграции на Македонија. ИДСЦС има мисија да ја помогне граѓанската вклученост во носењето на одлуки и да ја зајакне партиципативната политичка култура. Преку зајакнување на слободарските вредности, ИДСЦС придонесува на соживот помеѓу различностите.

Контакт податоци за ИДСЦС

Адреса: ул. Теодосиј Гологанов бр. 42А/3 и
42А/4, 1000 Скопје.
Телефонски број/ факс: +389 2 3094 760,
електронска пошта: contact@idscs.org.mk

Информации за проектот

Оваа публикација е дел од проектот „Следење на реформскиот процес“ (Perform on Reform) на Институт за демократија „Социетас Цивилис“ - Скопје (ИДСЦС) во соработка со фондацијата Конрад Аденауер.

Информации за авторите

Ненад Марковиќ е вонреден професор на Катедрата по политички науки на Правниот факултет „Јустинијан I“ при Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ од Скопје. Тој е основач и постар истражувач во ИДСЦС и уредник на списанието „Политичка мисла“. Тој е претседател на Македонското политолошко друштво (МПД). Негови главни интереси се политичката теорија, политичката филозофија, национализмот, граѓанското општество, политичката култура/митови и др.

Зоран Нечев е постар истражувач и раководител на Центарот за европски интеграции при ИДСЦС. Поранешен стипендист на фондацијата Конрад Аденауер. Докторанд на Институтот за европски студии при Слободниот Универзитет во Брисел. Полиња на академски и професионален интерес на Зоран Нечев се проширување на ЕУ, европеизација, политика на условеност, Западен Балкан, правда и внатрешни работи.

Линк

Ова издание е електронски достапно на:

- <https://idsccs.org.mk/mk/portfolio/зацврснување-на-политичкиот-дијалог/>

Краток документ за
јавни политики бр.17/2018

**Зацврстување на политичкиот
дијалог во пресрет на
преговорите на Македонија за
членство во ЕУ**

Автори: Ненад Марковиќ
и Зоран Нечев

-

Септември 2018